

Silakan käyttö elintarvikkeeksi.

Silakka on Suomen merkittävin saaliskala. Millään muulla pyydetyllä kalalla ei päästä sellaisiin volyymeihin, olipa sitten kysymys kiloista tai euroista.

Tässä esityksessäni yritän pohtia, onko kotimaisella kulutuksella ja suomalaisella elintarviketeollisuudella merkitystä kun puhutaan tästä massakalastuksesta, silakasta.

Jos kulutustilastoja katsotaan, voisi ”äkkipäiten” sanoa, että ei. Ei merkitystä. Kotimaan kulutus ja jalostus on vain riesa joka häiritsee isoja linjoja.

Jos hyväksyisin tämän väittämän, voisinkin samantien kerätä paperini ja lähteä paikalta hyödyllisempiin töihin, vaikka lohta fileoimaan, tai eläkepäiville. Sitä en kuitenkaan ihan vielä suostu tekemään, ennenkuin katsotaan vähän asioita toiselta kantilta.

Väitän, että silakalla on suurempi merkitys suomalaisessa kalakaupassa mitä tilastot sen kulutuksesta osoittavat. Olemme varmaankin huomanneet kuinka koko kala-alaa väheksytään ja olenkin jollekin joskus todennut, ettei kaikki voi tehdä kännyköitä. Nytemmin se on huomattu todeksi. Kala alan sisällä silakan jalostus on tällaisen väheksynnän alla. Se tahtoo painua niin trendikkäämpien viljeltyjen kalojen kuin silakan rehu ja vientitoiminnan jalkoihin.

RKT:In tilaston mukaan silakkaa olisi v 2011 käytetty tuoreeksi fileeksi ja marinaadien raaka-aineksi reilut 3 milj. kg. Jos näin on edustamani yhtiö on tuottanut siitä n. 40 %, joten meille ja meidän työntekijöille sillä kyllä on suuri merkitys ja toimeentulon ehto.

Vuonna 2000 silakan kulutus oli 1,2 kg/henkilö ja nyt reilut 10 vuotta myöhemmin vain 0,3 kg/hlö.

Pudotus tuntuu hurjalta, onko tämä tottakaan. Meidän yrityksessämme kehitys ei ole noin dramaattinen ollut, mutta siihenhän vaikuttaakin muut asiat, kuten markkinaosuudet ym.

Kulutussilakan, eli kokonaisuena, perkaamattomana myytävän silakan osalta tämä kehitys kyllä on meilläkin nähtävissä näin karuna, mutta kokonaisuus, eli jalostettu kala mukaanlukien tilanne on valoisampi.

Miksi kehitys on tällainen ollut, mielestän syy ei ole pelkästään kulutustottumusten muuttumisesta, vaan osa syynsä on myös saatavuudella. Kun tulee katkoksia tarjontaan, tulee tilalle jotain muuta, tyhjiö täyttyy. Kulutus laskee, pysyvästi.

Kotimaisen kulutuksen, tai siis jalostuksen pienuus kiusaa meitä toimijoita, eikä pelkästään siten että ”bisnes” on laihaa, vaan siten, että meidän tarpeet jäävät kalastajien ajatuksissa ja toimintamalleissa toissijaiseen asemaan.

En tarkoita, että kaikkien pohjanlahdella kalastavien alusten pitäisi yhtäkkiä pyrkiä kalastamaan elintarvikesilakkaa kotimaan jalostukseen. Sehän ei ole mahdollista, eikä tarpeellista, mutta niiden muutaman aluksen, tai yhtiön, jotka sitä harjoittavat, toimintaedellytykset olisi turvattava.

On helppo heittää, että kalastus kotimaan elintarvikkeeksi alkaa kiinnostaa kun hintaa nostetaan.

Tämä on kyllä helpommin sanottu kuin tehty. Kaupan hyllyt notkuvat jo nyt atlannin puolen ns. silakkatuotteita. Oli sitten kyse paistetuista "silakkapihveistä" tai marinadeista.

Sitäpaitsi jokainenhan ymmärtää mitä vaikuttaa hinnan nosto siitä saaliinosasta joka edustaa murto-osaa kokonaissaaliista.

Tapa jolla saadaan kotimaan elintarvikekalastus pysymään kiinnostavana, on tämän asettaminen eriarvoiseen asemaan suhteessa rehukalastukseen, esimerkiksi kiintiöpolitiikan avulla. Olipa sitten kysymys nykyisestä kiintiöjärjestelmästä, tai suunnitteilla olevasta aluskohtaisesta.

Tiedän, että ministeriössä pohditaan tätä asiaa siltäkin kannalta, että pitääkö valtiovallan ylipäättään puuttua yritystoimintaan ja pyrkiä ohjailemaan sitä suuntaan tai toiseen.

Olen sitä mieltä, ettei kesken leikin voi lopettaa ja vetää päätään piiloon. Valtiovalta ja EU ja mitkä ovatkaan nämä instanssit ovatkaan, ovat tähän ohjailuun ryhtyneet.

Tämä on tapahtunut sillä hetkellä kun yksikin kiintiö on asetettu, tai viimeistään silloin kun joillekin toimijoille on myönnetty toimintaa ohjailevia tukia.

Eli, jos vielä tiivistän, mitä halusin sanoa. Uskomme silakkaan, tarvitsemme sitä, kalastus on tehtävä mahdolliseksi ja kiinnostavaksi, samoin sen jalostus ja kulutus.